

Vos prima Christi victima,
 Grex immolatorum tener,
 Aram sub ipsam simplices
 Palma et coronis luditis.

(»Pozdravljene mučeniške cvetke, ki jih je pobral Kristusov preganjalec, komaj ko so pognale na svetlo, kakor vihar razvijajoče se vrtnice. Vi prva žrtev za Kristusa in nežna četa darovancev: Pod samim oltarjem se preprosto igrate s palmo in venci.«)

Sv. Cerkev je ti dve kitici sprejela v duhovne molitve praznika Nedolžnih otrok in ravnotam še posebej naobrača oltarno vizijo sv. Janeza nanje; torej tolmačimo po pravici naše dečke kot Nedolžne otroke. Saj ne more biti drugače! Vsi so enako veliki in okoli dveh let stari, kakor sledi iz evangelija sv. Matevža (ἀπὸ διετοῦς Mt. 2, 16). Sicer so že v 13. stol. slikali Nedolžne otroke pod božjim prestolom — v Rimu v baziliki sv. Pavla (»hi sancti innocentes« pravi nadpis), v naši murski sliki je novo le to, da nosijo orodje Gospodovega trpljenja. Ta misel pa bo v zvezi s procesijo, ki je še dandanes ponekod v Italiji v navadi, pri kateri se nosi v spomin na Gospodov pogreb črno pogrnjena rakev, obdajajo pa jo dečki z znamenji Gospodovega trpljenja.

Sedaj poznamo dečke v Crivellijevi sliki: Nedolžni otroci so, ki poklanjajo Izveličarju križ, venec in druga orodja. Zgodovinski dogodek pa to ne more biti, temuč le prikazen ali vizija, ki ima za podlago misli in razodetja sv. oseb. Arabski evangelij pripoveduje, da je padla sv. Družina na begu v Egipet v roke razbojnikov. Sirovi Dumah jih je hotel zarobiti, mili Tit pa jih je rešil, podarivši tovarišu 40 drahem in svoj pas. Zato mu je Marija želela vse dobro ter odpuščanje grehov. Jezušček je Materi napovedal, da bo Tit čez 30 let z njim križan, in sicer na desni, Dumah pa na levi, in da bo prvi šel z njim v raj. »Bog odvrni to od Tebe, moj Sin!« je dejala Marija.¹ Tako se je že starokrščanska doba pečala z mislijo, da je Jezušček gledal svoje bodoče trpljenje in ga naznanil tudi Materi. V srednjem veku se je ta nežna misel še bolj razpredla. Nemški pesnik Walter von Rheinau pravi, da je Marija vprašala Jezusa, kako bo rešil človeški rod. On ji napove, da bo bičan, venčan, zasramovan in bit, slednjič bo na križu obešen moral umreti, tretji dan pa bo od mrtvih vstal. »Ako bi ne bil povedal tudi o vstajenju, bi mi bilo tvoje trpljenje gotovo v smrt, vendar ne bo moje srce nikdar več veselo,« je odvrnila Marija.² Sv. Angela iz Fo-

ligna († 1309) pravi: »Tretja spremljevalka Izveličarjeva je bila žalost. Poznal je vso boleost, ki bo zadela njegovo dušo in telo... Vse mu je bilo pričujoče, okoliščine časa, mučilno orodje, globoke rane. Videl je, kako ga bodo prodali, izdali, vezali, bili, na Golgoto peljali, križali, s sulico prebodli. Svoje trpljenje je imel vse svoje življenje v spominu.«¹ V dobi, ko je Crivelli slikal veroneško Madono, so prišla na svetlo razodetja sv. Katarine iz Bologne († 1463). Jezus pravi v njih: »V prvem trenutku svojega spočetja sem vedel in videl vse, kar bom moral v bodočnosti trpeti, in to trpljenje mi je vse žive dni ostalo pred očmi... Vsak petek pa sem bil kakor v smrtnem boju, svojemu duhu sem predstavljal vse in posamezne dele bodočega trpljenja.«²

V zmislu sodobnega slovstva šele umemo Crivellijevo zagonetno podobo. Petek je; Marija

¹ Hello, Le livre de visions... de le bienh. Angèle de Foligno. 1910, 240.

² Singulis autem sextis feriis velut in agonia versabar, menti meae obiciens omnes singulosque Passionis sustinendae articulos. AASS Boll Mart. II, str. 56.

G. Bellini: Madonna dell' orto. (Benetke.)

¹ C. Tischendorf. Evangelia apocrypha. Lipsiae, 1876, str. 192.

² Mone, Schauspiele des Mittelalters, I, str. 181—195.